

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Članit sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.753. Telefon 4586

Naš tisk

Ni zgolj slučaj, da je »Učiteljski tovariš« najstarejši izhajajoči slovenski list, ki bo s prihodnjim letom nosil že ponosno označko 80. letnik. Tudi ni zgolj slučaj, da izhaja »Popotnik« že sedemdeseto leto in proslavlja svoj pomemben jubilej. Krepka stanovska zavest med slovenskim učitelstvom je poglavalna trdnica korenine že v začetku druge polovice preteklega stoletja, in ta zavest je ustvarila naš tisk in s tem je postavila najtrdnješe temelje naši današnji stanovski organizaciji. Ne vodi nas kak sentimentalni razlog, da poudarjamo pomembna jubileja učiteljskih glasil, pač pa smatramo za potrebno naglasiti, kako velika je zasluga našega tiska za dvig učiteljskega stanu, za preporod slovenskega šolstva in za splošen napredek narodove izobrazbe.

Konkordatska doba našega šolstva je najzlastnejše razdobje v zgodovini razvoja učiteljskega stanu. Biti cerkovnik in organist s pravico do bire, je bil pač dovolj poniževalen položaj tedanjega učitelja, ki si ni ničesar bolj želel nego stalno mesečno plačo, ki bi mu omogočila, da se vsega posveti šoli, samozabrazbi in narodni prosveti. Posamezniki iz tedanjih učiteljskih vrst so uvideli težak položaj stanu, ki so mu tudi sami pripadali, spoznali so potrebo po močni stanovski organizaciji, ki naj bi započela in vodila borbo za pravice učiteljskega stanu in za dvig slovenskega šolstva, in zavedali so se, da bo mogoče združiti učitelstvo v krepke vrste, ki bodo stopile v pomoč za lastne interese in interese šole, le s borbojo lastnega glasila. In tako se je iz nujne potrebe rodil »Učiteljski tovariš«. Šele nekaj let pozneje so se začela pojavljati posamezna učiteljska društva. Nastane torej vprašanje: Ali je zgolj slučaj, da bomo že prihodnje leto lahko proslavili osemdesetletnico svojega stanovskega glasila, ko smo šele pred kratkim zabeležili sedemdesetletnico učiteljske organizacije?

Ne! To ni nikak slučaj, pač pa neizpodbitno dejstvo, da je bil stanovski tisk ona moč, ki je združila večje število učiteljskega stanovski organizaciji, ona privlačna sila, ki je stalno privabljala nove člane v vrste borcev za svobodo šole in lastnega stanu, a obenem oni neizčrpni vir nasvetov in spodbud, ki je zbiral močne učiteljske vrste in utrjeval v njih stanovsko zavest.

Iz skromnih začetkov, po obsegu malega mesečnika je postal »Učiteljski tovariš« štiri- najstrednevnik in pozneje tednik. Vzporedno z dvigom lista se je dvigala tudi moč stanovske organizacije, ki si je polagoma pridobila pomemben vpliv na razvoj slovenskega šolstva. Padla je konkordatska šola in učitelj je dobil stalno plačo. Nič več ni bil odvisen od bire in se otesel cerkovniški službe. — Motil bi se, kdor bi mislil, da so odločujoči činitelji tedanje dobe uvideli potrebo moralnega in materialnega dviga slovenskega učiteljskega stanu. To si je priborilo združeno učitelstvo, ki je dobilo v lastnem tisku močno moralno oporo v borbi za pravice šole in učiteljskega stanu. Od stopnje do stopnje si je moralo učitelstvo samo priboriti vse svoje pravice, a boriti se je moralo tudi za dvig našega šolstva in v tej borbi mu je bilo lastno glasilo neprecenljiva opora in javna tribuna vseh njegovih upravičenih zahtev in stremeljenj po napredku. Osemletna šolska obveznost, lepo razvito in na visoki stopnji stoječe strokovno nadaljevalno šolstvo, pomemben razvoj in dvig kmetijskega in gospodinjanskega nadaljevalnega šolstva, zelo nizek odstotek nepismenosti med Slovenci, za vse to gre zasluga organiziranemu učitelstvu, ki je s pomočjo svojega tiska stalno naglašalo in še vedno naglašala potrebo pravilne rešitve navedenih in stičnih vprašanj. In učitelj? Ali se je dvignil od cerkovnika do državnega uradnika brez prizadevanj, javnih razprav in nešteti dokazovanj o upravičenosti postavljenih zahtev? Tudi tu pripada velika in neprecenljiva zasluga stanovskemu tisku.

Oglejmo si še vrste Jugoslovenskega učiteljskega združenja. Kaj radi se potrkamo po prsih, da je članstvo ljubljanske sekcije najbolj stanovsko zavedno in disciplinirano, da ima ljubljanska sekcija najbolj izvedeno organizacijo. Toda ne zato, ker si sami domišljamo, pač pa zato, ker nam to drugi priznajo, lahko naglasimo, da je to resnica, a le po zaslugi stanovskega tiska. Že pred dvajsetimi leti so uvideli naši tovariši, kako velikega pomena je »Učiteljski tovariš« za razvoj in dvig, kakor tudi za vpliv stanovske organizacije, uvideli so tudi, da je pedagoško glasilo »Popotnik« nujno potrebno za pravilen razvoj našega šolstva. Zato so hoteli zagotoviti obema listoma obstanek in tudi pravilen in nemoten razvoj z obveznim naročanjem. Kdor član učiteljske organizacije, ta naročnik »Učiteljskega tovariša« in »Popotnika« je že desetletja veljavno načelo slovenskega učiteljskega stanu. Da je bilo to geslo potrebno in pravilno, nam pričajo razmere med učitelstvom in drugih banovinah, kjer ni nobene povezanosti in tudi ne pravega smisla za organizacijo prav zaradi tega, ker ne poznajo obveznega naro-

Glavna skupščina JUU

Beograd, 1. decembra 1938.

Neplodnost glavnih skupščin je brez dvoma velik nadeostatek in pravo zlo v učiteljskem stanovskem organizacijskem življenju. Da stvarno obstoji ta nedostatek, ni treba delegat glavnih skupščin šele prepričevati in tudi članstvo ne, ker vsi občutimo težo neurejenega stanja in si želimo izpremembe. To ni naša dolžnost samo zaradi ogromnih izdatkov, ki jih povzročajo naše glavne skupščine, temveč predvsem zaradi stvarnega dela in čim večjega napredka glavnih skupščin v pozitivni in konstruktivni smeri, tako v korist našega stanu, kakor šole in naroda. Zato je potrebno objektivno ugotoviti izvir, kakor pravne vzroke tega zla in napraviti zaključke, na podlagi katerih bi se s primernimi ukrepi to stanje popravilo in končno odpravilo.

Zelo različni so pogledi na vzroke tega zla, a še različnejši so nazorji in mišljenja, kako bi se odpravile težkoče za pravilno delo, kako bi se nezdruvo stanje odpravilo.

Vse se zbira okrog izpremembe pravil, t. j. okrog tehnične uestroja organizacije, kateri problem postaja že mučen z ozirom na njega stalno tretiranje in ponovno pojavljanje na glavnih skupščinah. Na prvem mestu, med glavnimi in najtežjimi vzroki sedanjega stanja je zanašanje strankarstva in osebnih motivov in ambicij v organizaciji. Iz teh izvira osebno napadanje vodilnih članov organizacije in to brez stvarnih in načelnih argumentov in rušenje vsake centralne uprave — posebno, kakor dokazujejo slučaj iz preteklosti, po vodilnih osebnostih beograjske sekcije, odnosno iz Beograda. Odsev te borbe je prišel do izraza v preteklosti tudi na sejah glavnega odbora in glavne skupščine. Lek proti temu se je iskal v tehnični izpremembi pravil in ne v izpremembi načelnih pogledov in tolerance ter uvidevnosti vodilnih osebnosti — predvsem iz Beograda.

Da bi se faktično stanje popravilo in povzpelo iz osebnega na načelni teren, so bila zadnja pravila izdelana na najširših principih stanovske parlamentarne demokracije, od katerih sta najvažnejša glasovanje in volitev stanovskih zastopnikov s proporcionalno razdelitvijo mandatov. V programsko-ideološkem oziru so sprejeti enotni principi in smernice, vsebovane v »Deklaraciji o smeri stanovske politike JUU«, ki bi se jih moralo držati vse organizirano učitelstvo in ki so sprejete kot osnovni temelj JUU. Da se odpravi kaos in težko stanje v pogledu personalno-pravne sigurnosti učiteljskega in nepravilnosti v personalni prosvetni politiki, so sprejeta osnovna načela personalno prosvetne politike, ki bi se jih moralo držati v prvi vrsti organizirano učitelstvo. V svrhu uvedbe parlamentarizma in rednega poslovanja glavnih, sekcijjskih in sreskih skupščin je sprejet poseben pravilnik za te skupščine, s katerim se je hotelo zagotoviti predvsem redno delo in postopek na glavnih skupščinah.

Odgovornost vodilnih osebnosti v pogledu vodstva organizacijskih poslov in članstva do organizacije in poedinih članov se je regularizirala z uvedbo stanovskih častnih razsodišč.

Vse to je bilo zasnovano z namenom, da nam bo stanovska organizacija čim kompaktnejša v svrhu zaštite skupnih interesov ter za delo in uresničenje potreb stanu in šole. Nihče ni nikdar trdil, da so vsi ti postavljeni principi dogme, ki jih ni mogoče izpremeniti, če se izkaže za to utemeljena potreba.

Vkljub težkočam in nenaklonjenosti splošnih razmer, v katerih je morala glavna uprava JUU izvajati navedena reformna stremeljenja, je neprestano dajala iniciativo, da se rešijo glavni aktualni problemi prosvete: vzdrževanje šol, izpremembe disciplinskega postopka in drugi problemi, za katere so dajale iniciativo poslednje glavne skupščine. Organizirano članstvo je naglaševalo, da je nujno potrebno rešiti tudi probleme prenatrpanosti dece v razredih, reforme učnega načrta za osnovne in višje narodne šole, zaštita učiteljevega izvenšolskega delovanja, vprašanje učnih knjig in šolskega nadzorstva. Našo udarno silo glede teh zahtev je slabilo dejstvo, da je en del članstva dovedel organizacijo do tega, da je morala braniti celo svojo samostojnost v odločevanju članstva glede čisto notranjih organizacijskih vprašanj. Še težje se je občutilo to

čanja listov in bi ga tudi člen v naših pravilih, ki bi to predvideval, ne mogel spraviti v življenje.

Slovensko učitelstvo je doslej vedno cenilo in upoštevalo velik pomen obveznega naročanja listov. Banovinske skupščine od leta do leta potrjujejo ta princip s sprejemanjem proračuna. Čudno pa je, da se pojavlja na dnevnem redu nekega učiteljskega društva tudi točka »Sklepanje o obveznosti stanovskih listov«. Saj mora biti vsakomur jasno, da je ravno ta obveznost vzdržala naš tisk.

Ne podirajmo tega, kar smo desetletja gradili, ne izpodkopavajmo najtrdnjih temeljev naše organizacije.

glede akcije, ki jo je glavna uprava vodila v pogledu materialno-pravnih zahtev učiteljskega stanu, posebno z ozirom na vprašanje odprave celibata za učiteljice, za stalnost na službenem mestu v zvezi z nameščanjem in premeščanjem učiteljskega, avtomatsko napredovanje, izenačenje službenih prejemkov učitelje in povišanjem plač primerno življenjskemu standardu. Akcijo in borbo učiteljskega stanu za te svoje zahteve je ta, isti del članstva sabotiral, ker je sam rušil principe in načela, ki jih je učitelstvo postavilo na glavnih skupščinah glede pravičnega reševanja personalnih vprašanj. S tem je slabil skupna prizadevanja, v kolikor jih ni direktno onemogočal in celo sodeloval v iniciativni in moralno podpiral nepravilno postopanje in preganjanje svojih tovarišev in sočlanov organizacije.

Prizadevanja za tehnično izpopolnitev in usposabljanje organizacije je ta skupina demagoško izkoriščala in spravljala celo na teren sumničnega osebnega poštenja vodilnih članov v gospodarskem oziru. Zadnji dogodki na glavnih skupščinah v Zagrebu so privedli to skupino celo do sabotaže organizacije onemogočanja dela na skupščini, t. j. do obstrukcije in dajala iniciative za intervencijo oblasti, v kolikor ni bila ta v drugih primerih direktno pozvana in zahtevana, da narušijo avtonomijo organizacije.

Vzroki in pravi razlogi vsemu so čisto osebno strankarsko gledanje na vsa pojavljajoča se vprašanja in njih reševanje s tega stališča in s stališča osebnih ambicij poedincev, ki grade svoja stremeljenja in namene na svoje zveze izven organizacije in ne na zaupanje, ki bi izviralo iz volje svobodnega opredeljenja članstva.

Borba ima širši obseg in globlji značaj. Naravno je, da ima uveljavljanje in izvajanje novega parlamentarno-demokratskega duha v organizaciji in načel deklaracije tudi svoje reakcije in so potrebni samo dobri živci, da se vzdrže vse faze, kozi katere mora iti uveljavljanje novih načel. Prav tako je treba imeti dobro odprte oči, da se ne izgubi prava smer in ne zaide na stranpot, t. j. na postranska vprašanja.

Prva faza je za nami in reakcije nam narekujejo prehod v drugo fazo in do novih ukrepov, da se učitelstvo končno le znajde na eni liniji ter omogoči napredek k cilju, ki si ga je postavilo organizirano učitelstvo, odnosno združenje.

Slovenskemu delu učiteljskega ne bo težko razumeti to borbo in njen razvoj, ker je samo že preživelo vse razvojne faze stremeljenja za uveljavljanje deklaracijskih načel.

Pojavlja se vprašanje ozdravljenja sedanjega stanja z ozirom na redno delo glavnih skupščin. Stvarno ni mogoče mimo pravil, ki regulirajo naše notranje stanovsko-organizacijsko življenje in red. Predvsem je potreba socialno-gospodarske zaštite članstva in kulturnega napredka vsak dan večja, zato se ne sme zaostajati v razvoju in je treba to nalogo v še večji meri prenesti na sekcije, da centrala lahko skoncitrira vse sile na personalno pravni zaštiti članstva in na vprašanjih šolsko-prosvetne politike. Ustroj stanovsko-parlamentarne demokracije je treba poglobiti in razširiti do potrebnih konsekvenc razdelitve delegatskih mandatov in funkcijskih mest v upravah, ki pridejo kot virilno članstvo na skupščinah v pošte. Prva etapa zmanjšanja virilnih članov na skupščinah je izvršena, ker je število virilnih članov sekcijjskih uprav zmanjšano od 15 na 5 članov za glavne skupščine. Ta princip je treba izvesti dalje. Skrčiti treba v še večji meri dele-

VSEBINA:

Naš tisk.

Glavna skupščina JUU.

Učiteljski planinski dom pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu.

† Anton Sivka.

† Ferdu Pečniku v slovo.

Radi kritike.

LISTEK: Ivan Cankar.

Splošne vesti. — Osebnе zadeve. — Učiteljski pravnik. — Kaj vse pišejo. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

gacijo glavnih skupščin in izvesti čim popolnejše razmerje zastopstva z ozirom na število članstva, ki ga delegat predstavlja. Delegat za glavno skupščino naj volijo sekcijjske skupščine izmed svojih delegatov.

Na ta način bi se moglo računati, da bi se sekcijjske in glavne skupščine mogle intenzivneje posvetiti delu na ustvarjanju ciljev organizacije. Na glavne skupščine bi prišli delegati z opredeljenimi stališči do posameznih vprašanj, ki so podlaga za stvarno delo. Obstojala bi kontinuiteta med sekcijjskimi in glavnimi skupščinami v poedinih vprašanjih. Z zmanjšanjem števila delegatov prihranjene vsote bi se uporabile v korist socialno-kulturnih akcij in za personalno-pravno zaščito članstva. Zagotovljeni bi bili potni stroški vsem delegatom.

Vkljub burnosti, ki ni prizanašala niti poslednjim glavnim skupščinam, se ne more negirati moralne vrednosti teh skupščin. Posebno ne, če se gleda z višjega vidika in z ozirom na organizacijo učiteljskega vse države in njeno konsolidacijo v do sedaj šibkejših sekcijah. To dejstvo posebno potrjujejo same prijave in odločne izjave na prijavah za izredno skupščino ter dejstvo, da je bilo v 48 urah mobilizirano preko 300 delegatov iz vse države. In to v kljub vsem zaprekam, napravljenim zmedam in dvomom med delegati ako je skupščina sklicana in kljub težkočam za obvestitev delegatov ter oviram za pravočasno potovanje na skupščino. Ta uspeh je tako velik moralen zaklad za stanovsko smer organizacije, da ga ni mogoče preplačati in ustvariti s še tolikimi materialnimi sredstvi.

Članstvo in delegati so se instinktivno in spontano dobro zavedali velike borbe, ki jo udruženje vodi za nezavisnost učiteljskega. Zavedali so se tudi, da je za to potrebno doprinese žrtve.

Četudi delegati na izredni glavni skupščini dne 6. novembra 1938. v Zagrebu v kljub doprinesenim žrtvam niso mogli priti do izraza, je bil tega dne tesnejši kontakt med vodstvom in delegati, pa celo do učiteljskega v državi, ki ni moglo priti na skupščino, ker: čisto se pojavijo v življenju momenti, ko molk več pomeni kakor najlepše izgovorjene besede, in ko se neizgovorjene besede globlje občutijo kakor izgovorjene. Ta primer je bil gotovo na prvi izredni skupščini Jugoslovenskega učiteljskega združenja.

Realni računi zahtevajo od nas, da prenehamo s trošenjem energije za medsebojno borbo v korist tretjih in si ustvarimo podlago za vzajemno uspešno delo v korist vsega stanu in šolstva v državi. Prepričani smo, da je parlamentarna demokracija edina pravila pot, da pride manjšina na parlamentaren način do pravega in popolnega izraza in pot k ozdravljenju razmer.

Ivan Dimnik.

Učiteljski planinski dom pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu

Mnenje tovarišice, ki je tam rojena in je tam preživela svojo mladost.

Kot rojena Duhovčanka se priključujem predlogu za ustanovitev učiteljskega planinskega doma pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Polnih 16 let sem preživela v tem prijaznem, idiličnem kraju na grebenu našega Kozjaka in sem se bridko jokala, kakor moji starši, brat in sestra, ko smo morali l. 1920. zapustiti novo, krasno Ciril-Metodovo šolo, ki je postala last onih, proti katerim je bila zgrajena kot obrambna trdnjava.

Prav radi tega, ker se mi je ta kraj tako priljubil, hočem, kot dobra poznavalka ondodnih razmer, podati kratko sliko te vasi.

Po dnevnem časopisju se mnogo piše o zapostavljanju naših kozjaških postojank od strani naših turistov. Posebno Sv. Duh je bil že pred vojno znan kot krasna izletna točka za prebivalce onkraj današnje državne meje, ki so kaj radi prihajali ob nedeljah tja gori in celo med tednom. Moralo je biti že nekaj posebno privlačnega, da so se potrudili gori celo turisti iz Gradca in drugih krajev Gornje Štajerske. To pa je prenehalo s potegnitvijo državne meje, kar pa ne bi smelo biti vzrok,

da ne bi naši turisti pogostejše in v večjih skupinah posečali tega kraja, ki bi lahko postal prava izletna točka vse spodnje dravske doline in posebno še Maribora.

Sv. Duh na Ostrem vrhu je lahko dostopen, ker pot ni prestrma in ne predolga. Od postaje Fala ali Sv. Lovrenc n. P. je približno pol ure hoda po državni cesti, kamor se pride z brodom preko Drave, do takó zvané »Šturmove grabce«, od koder vodi prijazna, položna pot ob žuborečem gorskem potoku, ob katerem se vrstijo žage in mlini, do eno in pol ure oddaljenega Sv. Duha.

Razgled, ki se odpre človeku, ko dospe na vrh, je nepopisen in baš radi tega je vredno posejati ta kraj. Cerkevica s svojim dobro ohranjenim obzidjem, ki izvira še iz turških časov, je nekaj edinstvenega in je zgodovinskega pomena. In končno tu ni taka samota, kot pri kaki planinski koči, kje v hribih ali na kaki planoti, temveč je naseljen kraj. Kljub 998 m nadmorske višine, še prav pri cerkvi, ki je najvišja točka vasi, dozoreva tu sadje in uspevajo poljski pridelki. Med boro-

vimi in brezovimi gozdčki se razprostirajo lepe njive, travniki in pašniki ter se nahajajo leseni domovi kozjaških kmetov in kočarjev. V kraju je poleg šole in župnišča še trgovina, gostilna, graničarska karaula in pomožna pošta. Kraj ima svoj vodovod, ki je bil mnogo let v obratu in dobro funkcionalen in bi se še danes z malenkostnimi stroški lahko postavil v prejšnje stanje.

Hiša, kjer se namerava, oziroma, ki bi se naj preuredila za ta planinski učiteljski dom, ima vse pogoje za to. Ima napeljan vodovod, je na takem kraju, kjer vlada blažen mir, ker je vstran od ceste in je na samem. Tu bi bil prav za učitelje z razvrstnimi živci krasen oddih, ki bi ga podkrepili lepi sprehodi v bližnje okolico. Nekoliko nižje bi se dal urediti tudi bazen za kopanje. Sončiš se lahko tam povsod, ker ti nihče ne brani. Poleg tega pa je tu zdrav gorski zrak,

ki gotovo dobro de učitelju, ki vse leto prebije v zaduhlem zraku šolske sobe.

Dom bi gotovo privabil več turistov, ker bi dobil s njim kraj oskrbovano turistovsko hišo, ki bi posebno pozimi radi idealnih smučarskih terenov privabila mnogo smučarjev. Mnogo bi posebno pridobili prebivalci Sv. Duha, ki bi lahko marsikateri pridelek, kakor tudi mleko, jajca in podobno prodali v ta planinski dom, dočim morajo vse to nositi daleč v Ruše in na Falo, da tam prodajo v tovarni in elektrarni.

V nacionalnem pogledu pa bi bila za to važno obmejno postojanko velika pridobitev. S pomočjo turizma bi držali nacionalno ta kraj. Ljudje, ki živijo tam gori, bi videli, da so upoštevani in da tudi zaledje, posebno pa inteligenca, misli na te žive mejnike, ki branijo našo lastnino s tem, da držijo svoje domove krepko v slovenskih rokah.

Kolar - Majcen Ela.

† Anton Sivka

Zatisnil je oči 21. novembra in 24. novembra je bil položen v zemljo tovariš Anton Sivka, upokojeni šolski upravitelj v St. Jurju ob južni železnici.

Rodil se je 1863. kot učiteljski sin, študiral in maturiral je 1884. v Mariboru, nakar je služboval 41 let do 1925. Od Sv. Tomaža pri Ormožu je 1903. prišel v St. Jurij, kjer si je na mah pridobil veliko ugleda in spoštovanja kot učiteljska osebnost z visokimi vrlinami plemenitega človeka. Inteligent, resen, stvarjen, koncilianten, kot kristal jase, dosleden v vseh pogledih, nesebičen do skrajnosti, je bil, ne da bi to hotel ali iskal, avtoriteta povsod, kjer se je pojavil. Že s tem je ustvarjal trdne predpogoje za uspehe v šoli in s šolo, zakaj zaupanja ljudstva je bil vseskozi deležen. V gospodarsko naprednem in narodno zavednem šentjurskem okrožju se je uveljavil kot kmetov gospodarski sodelavec, tako je dolgo predsedoval podružnici Sadjarskega in vrtnarskega društva. Izkazal se je kot šolski vrtnar, kot vinogradnik in sadjar, pa tudi na svojem ljubem posestvu pri Špitaliču. Delaven je bil tudi v občinskem odboru.

Vzornik je vodil veliko šentjursko deško šolo. Svojemu učiteljstvu je bil duhovni in delovni vodja. Bil je vzgojitelj in učitelj z navdušenjem, pri delu je odkrival bogate kvalitete, ki ga kažejo kot zrelega pedagoškega delavca z darovi velike duhovne samostojnosti.

Pokojnik je bil poln življenjskih energij, ki jih je iz notranjega vzgona uveljavljal tudi v prid stanu in njegove organizacije. Z velikimi pokojniki, tovariši Gradšnikom, Brnarjem in Černejem je tvoril nekoč jedro učiteljske generacije celjskega okrožja in je tu soustvarjal na častnih tradicijah stanu in organizacije, ki so žive in vplivne še vse do danes.

Predsedoval je učiteljskemu društvu za celjski okraj od 1919. do 1926., torej v dobi, kakor je zgodovina slovenskega učitelja ne pozna milejšje. Tedaj se je bil učitelj vrnil iz gorja svetovne vojne in je na njenih razvalinah pričel graditi temelje novi bodočnosti slovenskega naroda v Jugoslaviji, kulture, demokracije, enakopravnosti in socialne pravičnosti. V učiteljskih vrstah je bilo tedaj mnogo vedrega idealizma, rastočega iz pogojev, ki so dopuščali učiteljevemu delu in življenju najvišji razmah v dobi gesla: »Boj za

kruh dobojevan!« in v dobi polne pravne gotovosti učiteljstva kot državnega uradništva, ko nizkotne strasti še niso razjedale osnov našega javnega življenja. Tedaj je bil maloštevilni, a gospodarsko močni naš narodni nasprotnik na Spodnjem Štajerskem še v stalnem umikanju. Polno optimizma je tedaj učiteljstvo zrla v bodočnost.

Anton Sivka pa je v tem času doživel dva neizmerno težka osebnostna udara. S plemenito svojo gospo soprogo Josipino je živel v vzorno popolni rodbinski sreči, ki mu je dala sina edince Tončka. Najnadarjenejši dijak celjske gimnazije se je srečno prebil kot vojak skozi veliko vojno, dokler ni nemil slučaj 1921. zahteval njegovega življenja 14 dni pred promocijo za doktorja prava. Pet let je morala kloniti mati, da je mogla slediti sinu.

Tako je tovariš Sivka ostal sam ob pokopani svoji življenjski sreči in se je skoro zrušil. Toda slednjič je našel vsaj del utehle osiromašenemu srcu. Saj so mu tovariši ostali zvesti, ob njihovem prijateljstvu se je še ogreval in tudi ob zaupanju ljudstva, ki ga je bil zdaj po vseh nesrečah osiroteli deležen v še toplejši iskrenosti. Toda kupa gorja še ni bila do dna izpita. Bolezni so ga pričele telesno rušiti, in tako je moral pretrpeti v petih letih neizrekljive muke, da se je mogel posloviti od vsega zemeljskega. Tu se je pokazal junakamučenika do kraja.

Ves Šent Jurij z okolišem in z gosti iz vse Slovenije ga je spremljal na zadnji poti k Mariji Botričnici, ki se je blestela v sončni dan. Deležen je bil spremstva množice tovarišev in tovarišic, petja in cvetja, ljudskih solz in obujenih spominov. In preden se je zemlja zgrnila nad njegovimi telesnimi ostanke, so mu spregovorili v slovo postajenačelnik g. Bolka in tov. Hajnšek kot domačina, nato tov. Gosak za prijatelja in predsednik celjskega, to je onega, učiteljskega, ki ga je veliki pokojnik vodil sedem let nadvse uspešno.

Spomin na Antona Sivka ostane živ, tople, lep še dolgo. V tem spominu bo ohranjen lik učiteljske osebnosti, tako časten in velik, da bo kot vzor mogel sijati iz preteklosti v bodočnost.

V zgodovini celjskega učiteljskega društva bo doba njegovega predsednikovanja tvorila najlepše poglavje. V njem bo počaščen učitelj in človek, kakršen je bil med mnogimi eden: Anton Sivka!

Fran Roš.

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri Škofu“
Lingarjeva ulica — Pred Škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R Miklauc, Ljubljana

Ivan Cankar

Ob 20-letnici njegove smrti

Hlapci!

Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje.

Gospodar se menja, bič pa ostane in bo ostal vekomaj, zato ker je hrbet skrivljen, biča vajen in željan!

(Ivan Cankar: Hlapci)

Jesen se je priplazila od nekod, z njo megla, težak vzduh in umiranje. Sok ni prihajal več do končičev, pa je jel list hirati in rumeneti in nekega dremotnega dne ga je veter odtrgal od veje, v loku se je polagoma spustil navzdol in sprejela ga je trudna zemlja.

Sin Klanca in Vrhničke je klonil — umrl je Ivan Cankar.

Dvajset let je minilo od dne, ko je prenehalo biti srce velikega duhovna, ki je ponižanemu narodu kazal pot k luči, k soncu.

Dvajset let je minilo, ko je umolknila pesem kovača, ki je hlapčevske hrbte ravnal in grehe odkrival.

Dvajset let je minilo... umrl je nebolni otrok, ki se je pehal vse življenje od jutra do večera, ves lačen in ubog. Pehal se je ob trdi skorji, ob nerazumevanju in blatenju in ustvarjal umotvore. Ni stopal po izhodu poti, že pri prvem kantonu je zapustil ravno cesto in zagazil v močvarno med ponizane in razžaljene, med one, ki hlepe po svetlobi in kruhu. Postal je njih klicar in vodnik. Težak križ si je naložil na rame, nosil ga z veliko ljubeznijo in vse življenje se je vila njegova cesta samo po klanecu navzgor med trnjem in kamenjem. Težka je bila ta pot, a ni omagal, ker je verjel v svojo moč in se tudi zavedal velikega poslanstva, ki mu ga je sam Bog namenil.

† Ferdu Pečniku za slovo

Dobrih trinajst let je preteklo, odkar si po 41-letnem službovanju nastopil zasluženi učiteljski pokoj. Burja, letos sicer lepih jesenskih novembrskih dni, pa Te nam je vzela in Te preselila tja, kjer boš užival večni mir in pokoj.

Presenetljivo velika množica ljudstva Te je spremljala na poti k večnemu počitku.

Kot učitelj, zlasti pa kot upravitelj guštanjske šole, si se moral boriti proti vsem mogočim faktorjem in strujam tukajšnjega javnega življenja, ko si hotel uveljavljati šolske, učiteljske in razne splošno narodne zadeve, čeprav si delal vedno le v korist ljudstva, vendar si bil prepogosto nerazumevan in napadan.

Po upokojitvi si se odtegnil javnemu delu in si ta neahvalni posel prepuštil drugim. Ljudstvo je v teku trinajstih let pravilno in v Tvojo čast presodilo vsa Tvoja dejanja in nehanja in vse poti, ki si jih svojčas izbiral kot ljudski učitelj, da si se mogel bližati začetnim ciljem. Zato tako lepa udeležba pri pogrebu. Strasti so se kakor megle razpršile in vsakdo je v jasni zagledal Tvoj značaj. Po značaju pa si bil prava slovanska duša. Mehak, dober, dojemljiv in popustljiv. Težko bi bilo najti prijaznejšega tovariša od Tebe, še teže boljšega tovariškega starešina, »nadučitelja«. Težko nam je bilo, Tvojim »podrejenim« tovarišem, ko si se poslavljaj pred 13 leti od šole, oči so se solzile nam, pa tudi vsem šolarjem, ki so šli skozi Tvoj razred, še teže nam je sedaj, ko si se poslovil za vedno.

Radi kritike

(Na Vrančev odgovor v »Učit. tovarišu« 1. dec. 1938.)

1. Očitek »nedoslednosti« odklanjam! V svojem članku nisem nikjer in nikoder napadel »nove šole« ali delal proti nji! Nasprotno: Poudarjam nujnost dela iz naših razmer itd. — jasno, da v napredek šole! Zato nekoliko kritike različnih pojavov še ne pomeni borbo za »staro« šolo, kaj šele »abderistvo«!

2. Skoraj bi zato sumil, da tov. Vranc mojega člančica ali ni dobro prebral, odnosno razumel. To pa mi je zelo žal!

Težko je bilo, mnogo teže nego marsikje drugod na naši slovenski zemlji, delovati v narodno tako ogroženem Guštanju. Posebno težko je to bilo, če si bil Slovenec. In Slovenec si bil, dragi in spoštovani tovariš Pečnik, do dna svoje dobre duše. Že na učiteljsku, pred 55 leti, v Celovcu, si organiziral slovenski pevski zbor, saj si bil pevec z dušo in sreem. Po daljšem službovanju v gorskih Bajtišah nad Borovljami si prišel v Guštanj. Tudi tu si moral deliti svoje gorje koroških Slovencev. Od krajevnih nemških motogtev, ki so imeli na nemstvu velik interes, si bil ponovno opozorjen, da ima guštanjska šola nemški značaj in naj tudi takega ohrani za vedno. Ker Ti nisi mogel in hotel prepevati slovenskega pozdravljanja in poučevanja — vsaj verouka — v slovenskem jeziku, so nemški motogtevi prepovedi dosegli pač proti Tvoji volji potom »pritožbe« na višje šolske oblasti v Velikovecu in Celovcu.

Ko je prišel prevrat, si skupno z maloštevilnimi narodno zavednimi tržani organiziral prvo slovensko šolo v Guštanju. Še so Ti nemški motogtevi grozili, ko si navdušeno pozdravljal prihod jugoslovenske vojske v Guštanj. Sedaj, ob 20-letnici Jugoslavije, vedo vsi guštanjski domačini, da si imel Ti prav, da si bil dober človek mehke slovanske duše.

Vsi, posebno pa še Tvoji tovariši, starejši in mlajši: ohranili Te bomo v najlepšem spominu!

J. G.

EKSKURZIJA V BOLGARIJO.

Ponovno opozarjamo, da bo ekskurzijski odsek »Jugoslovenskega učiteljskega združenja, sekcije za dravsko banovino v Ljubljani« organiziral v letošnjih počitnicah med 15. in 30. julijem potovalno ekskurzijo v Bolgarijo.

Proga potovanja: Ljubljana—Beograd—Niš—Caribrod—Sofija—Pleven—Gornja Orehovica—Trnovo—Gornja Orehovica—Varna — (s parnikom) Burgas—Plovdiv—Sofija—Caribrod—Niš—Beograd—Ljubljana.

Cena ekskurzije, v kateri je vračunana vožnja z brzovlakom od Ljubljane in nazaj, vožnja s parnikom po Črnem morju, hrana, stanovanje, izleti z avtobusi, je 1600 din.

Prijave za ekskurzijo sprejema Ekskurzijski odsek JUU za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I. Celotno vsoto 1600 din mora vsak prijaviteljec poravnati do 1. julija 1939. Eventualne utemeljene odjave se bodo upoštevale do 10. julija 1939. in se bodo od vplačanega zneska odračunali samo efektivni stroški.

Prijavljenci lahko vplačajo gornjo vsoto v mesečnih obrokih po 200 din. Kdor želi

nilo besedo. Velik del je delo z navdušenjem pozdravilo, in ti so kazali s prstom na drugo stran, češ, taki ste. Drugi krog učiteljsva pa je delo zanimalo in s posebno deklaracijo ob sodilo, ker se je človek v osebi Ivana Cankarja drznil grdo in ostudno blatiti učiteljsva.

Danes gledamo Hlapce z drugimi očmi, ker se zavedamo, da je v tem delu zajeta vsa naša zemlja, kar je Cankar poudaril z motnom, ki ga je dal tej knjigi: »Namen umetnikov je bil od nekdanj, je ter ostane, da naturi tako rekoč ogledalo drži; kaže čednosti nje prave črte, sramoti nje pravo obličje, stoletju in telesu časa odtis njega prave podobe.« Nepristranskega se je prikazal pisatelj v tem delu, saj ne prizanaša nikomur in še one ljudi, ki izhajajo iz tabora, katerega pripadnik je bil sam, postavlja na zatožno klop (Pisk).

Samo nekaj obrazov, ki naj nam pokažejo, kako živo in verno je risan naš stan v plovih Cankarjevega peresa: Jerman, učitelj idealist in revolucionar, svetel lik, ki stopa po poti, da bi vodil in dvignil narod. Nikogar nima, da bi se naslonil, razen kovača Kalandra, a proti njemu so vsi z župnikom na čelu. Jerman se postavlja po robu vsem, kar hoče nasilno oklepiti duha, in kar hoče svobodnega človeka ponižati na stopnjo hlapca in sužnja. Bije se boj. Župnik ceni silo in vrline, objublja in grozi, vendar Jerman hodi ravno pot in se ne vda niti, ko mu vežejo culo za pot na Golčavo. Zamaže se njegova sila, moč, in njegova vera šele ob klicu: Mati ti umira! Pretresen izroča Kalandru vodstvo, sam sega po samokresu. Kot največji prototip Jermana je prikazal pisatelj Komarja. Je to najpodlejša duša, lažnik in pijanec, zahrbtnež in potuhnjeneč, obrekovalac in denunciant lastnih tovarišev. Izrodek učiteljskega stanu — gnil izpuščaj na zdravem telesu. Zanimiv je tudi nadučitelj, je to mož voljnega hrbta, ki se krivi na vse strani, menda samo zato, da se obdrži in da se ne zameri nikomur. Je to sijajen predstavnik včerajšnjih, današnjih in

jutrnjih političnih komedijantov. In Hvastja, ta nemirna in preplašena duša, družinski oče treh otrok, njemu je polna skleda alfa in omega vsega življenja. In učiteljice Lojzka, Geni, Minka, ali živite še danes med nami? Prva hodi po poti Jermana in je tudi njega pomočnica in rešiteljica, druga se sama označuje s preprostimi besedami: Naprednjaštvo je dobro, nazadnjaštvo je dobro, najboljša pa so pečene piške — jaz nisem za mučeništvo rojena. Minka pa je predstavnica tistih, ki hodi danes po zborovanjih in plesih, jutri pa s paternoštrm in molitvenikom v roki.

Poleg Jermana pa je najbolje očrtan in prikazan učitelj Martin Kačur v istoimenski knjigi. Večni popotnik in idealist, ki ga vozijo iz kraja v kraj samo zaradi tega, ker hoče koristiti drugim in darovati ljudem to malo kar ima. Krepko ga je orisal pisatelj z besedami, ki jih je nanizal v misleno jedro v zadnjem poglavju te povesti: Šel je nekoč mlad fant, napotil se je v svet, z lahkim korakom in njegovo srce je bilo polno upanja. Pa ni bilo samo upanja polno, neizmerna ljubezen, vseobsežna je bila v njem. Šel je in je ponudil od svojega bogastva, od svoje ljubezni ljudem. »Glejte, razbojnika, ponuja nam ljubezen — kamenjajte ga.« Zgrnili so se okoli njega in so metalj nanj kamenje in blato, dokler se ni zgrudil... Takrat pa se je zgodilo čudo: Pest blata je padla v njegovo srce, in blato se je razlivalo zmerom višje in je zalilo srce do vrha. Težko je bilo, tako, da njegovi koraki niso bili več prožni in lahki kakor poprej, hrbet mu je klonil, glava se mu je pobesila. In zgodilo se je drugo čudo: Od tistega trenutka, ko je bilo padlo blato v njegovo srce, ni hrepenel več v višave, ne v daljave; ljubil je močvirje, temo vlažnega gozda, mračne zaseke, gluhe in pozabljene, skrite med hribi. In zgodilo se je tretje čudo: Ljudje, ki so ga kamenjali nekoč, so stali zdaj kraj gozda v gornjem soncu, ob močvirju, na trdnjeh zemlji, nad zaseko, višje v klanecu, in so kazali nanj: »Glejte, ki nima ljubezni v

Osebnne zadeve

—i Odlikovanje učiteljev in učiteljic. Z redom sv. Save V. stopnje so odlikovani: učiteljica v Artičah Ana Pirc-Gabrič, učiteljica v Črnomlju Josipina Primožič, učiteljica v Dravogradu Uršula Nabergoj, šol. upr. v Trzinu Alojzij Intihar, šol. upr. v Velikih Laščah Matija Žitko, učiteljica v Kočevju Adela Revenova, učiteljica v Trzinu Zofija Grundtner, učiteljica v Št. Rupertu Karolina Fromar, učiteljica v Laškem Josipina Stegenšek, šol. upr. v Št. Vidu pri Stični Lovro Jevnikar, šol. upr. v Toplicah Matijo Pelko, učiteljica otroškega vrta v Ljubljani Slavica Vencajž, šol. upr. v Št. Vidu pri Ljubljani Leopold Hladnik, učitelj pri Sv. Juriju ob Ščavnici Peter Nemeš, učiteljica v Gornji Radgani Josipina Hren, učiteljica v Gor. Logatcu Alojzija Verbič, učitelj v Pobrežju Ciril Drekonja, šol. upr. v Cankovi Karel Kočar, učitelj v Valtji vasi Franc Stular, učiteljica v Ptujju Janja Šegula, učiteljica v Škalah Marija Pokeržin, učiteljica v Javorju Marija Pipan, učiteljica pri Sv. Križu Marija Ferin in šol. upr. v Ljubljani Kristina Hafner.

—i Premeščenji so: Filomena Štancer iz Murske Sobotne v Jevnico, Ana Zidar iz Lem-

berga k Sv. Marjeti v laškem srezu, Antonija Čok iz Kočevja v Kočevsko Reko (po službeni potrebi).

—i Z odlokom prosvetnega ministra so prestavljeni naslednji učitelji(-ice): Valerija Toplak iz Ormoža v Središče, Martina Šijanec iz Velike Nedelje v Ormož, Josip Šibenik iz Pince k Sv. Martinu pri Vurbergu, Marija Tomazič iz Sv. Jerneja v Liboje, Izabela Suhadolnik iz Dolnje Bistrice v Sv. Križ pri Litiji, Ivana Korbar iz Kuzne k Sv. Marjeti ob Pesnici, Jakob Ušeničnik iz Drašič v Cerklje pri Kranju, Avgust Prelog iz Tornave v Malo Nedeljo, Miroslava Mehak iz Koluda v donavski banovini k Mariji Snežni

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje. P. Š. Sv. J. More li šolski upravitelj kljub tozadevni okrožnici kr. banske uprave iz l. 1937. zahtevati od učiteljstva, da mu javi odsotnost v službenem kraju ob nedeljah ali praznikih?

Odgovor najdemo v čl. 12. pravilnika o dovoljevanju odsotstva in odobravanju bolovanj učnemu osebju ministrstva prosvete. (Ročni katalog, str. 221.)

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—i Izdatki Zagreba za šolstvo. Zagrebška mestna občina je, kakor znano, izdelala obširno statistiko, ki kaže na raznih področjih razvoj in napredek Zagreba v dobi 20 let. Zdaj so objavljeni podatki o šolstvu. Prve osnovne šole so bile v Zagrebu že v 14. stoletju, prva gimnazija pa je bila ustanovljena v Gornjem gradu leta 1607. Gimnaziji so kmalu priključili akademijo s tremi fakultetami, ki je bila prednica sedanjega l. 1874. ustanovljenega vseučilišča. Ob prevratu je bilo v Zagrebu 16 osnovnih šol, v 20 letih pa je izdala zagrebška občina za nova šolska poslopja in za preureditev starih nad 39 milijonov dinarjev. Zdaj je v Zagrebu 82 šol, katere obiskuje nad 38.000 učencev in dijakov. Od rednih šolskih dajatev odpade na vsakega Zagrebčana letno 32,25 din. — »Jutro« 3. XII.

—i Mariborske šole in slovenska mladina. Začetki mariborskega šolstva segajo daleč nazaj. Mestna kronika navaja že l. 1224. učitelja Konrada, 1229. učitelja Ulrika. Sedanja l. deška narodna šola je bila ustanovljena 1452.,

druga 1879., tretja 1793., četrta 1908. Prva deškiška osnovna šola je bila otvorena najbrž že v 13. stol., druga 1793., tretja 1892., četrta 1917. Prvo deško meščansko šolo je dobil Maribor 1892., prvo deškiško 1874. Druga deška meščanska šola je odprla razrede 1934., deškiška l. 1917. Zasebna deškiška mešč. šola je bila otvorena najbrž že v 13. stol., pravico javnosti je dobila 1924. Že 1886. je bil ustanovljen deškiški zavod Vesna, pomembnejše za narodnostne prilike v predvojnem Mariboru je pa bilo srednje šolstvo. — Državna klasična gimnazija je bila odprta 1758., drž. učiteljska šola l. 1782. L. 1850 je bila ustanovljena bivša realna, sedanja realna gimnazija. Štiriletno moško učiteljsko je vzgajalo prve učitelje l. 1874., žensko učiteljsko l. 1902. Zasebno žensko učilišče šolskih sester, ust. 1888., je dobilo pravico javnosti 1912. in vzgajalo do l. 1926. 760 učiteljic, med njimi 731 Slovenk! Dne 1. maja 1878. je bilo slovesno otvoreno dijaško sešenišče, ki je dalo Slovincem v ogroženji zemlji celo vrsto odličnih duhovnikov. — »Večernik« l. XII.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V novembru 1938. so bili 3 smrtni primeri — 471.—473. — in sicer: Kenda Matija, Medvode; Sivka Anton, Št. Jurij, in Vrbič Mihael, Ljubljana. S položnicami, katere ste prejeli v zadnjih dneh novembra t. l., nakažite samski zadrudniki po 16 din, zakonski pari po 31 din. Večji dolžniki so prejeli pismene opomine. Prosimo vse, da v tem mesecu poravnajo prav vse zaostanke in tako prično leto 1939. s čistim računom.

—g Učiteljskemu domu v Mariboru je daroval neimenovan iz neke sodnijske poravnave znesek 200 din. Iskrena zahvala!

SVOJI K SVOJIM!
KDOR ČLAN JUU — TA ZADRUŽNIK
UČITELJSKE TISKARNE.

Učiteljska tiskarna

—t Knjižarna Učiteljske tiskarne priporoča za šolske knjižnice sledeče zbirke knjig: Zbirka za din 25,—: Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinson. Dimnik: Kralj Aleksander I. Flere: Babica pripoveduje. Korban: Vitomilova železnica. Kosem: Ej, prijateljčki. Šilih: Nekoč je bilo jezero. Riha-Pribil: Povest o svatbi kralja Jana. Zbirka za din 30,—: Zupanc: Belokranjske pripovedke. Vaštetova: Mejaši. Milkovič: Pravljice iz gozda. Meško: Našim malim. Krasnohorska: Pripovedka o vetru. Karafiat-Bradač: Kresničice. Zbirka za din 40,—: Milkovič: Pravljice iz gozda. Korban: Iz mojih temnih dni. Lah: Češke pravljice. Flere: Slike iz živalstva. Ewald-Holecček: Mati narava pripoveduje. Erjavce: Kitajske narodne pripovedke. Anatol le Brez: Islandska velika noč. Flere: Pripovedne slovenske narodne pesmi. Zbirka za din 50,—: Suchy: Staroindijske basni. Rape: Tisoč in ena noč. Brinar: Pohorske bajke. De Amicis: Sree.

sreč. In ko je zaslišal njih smeh, se mu je storilo inako... Martin Kačur je pod pezo življenja klonil, klicar in kladivar je žalostno poginil ob plotu v snežnem zamestu. Bog se ga usmili. In Bog se usmili nas, ki smo njegovi potomci.

—o—

Besedo o šoli, ki jo je izrekel Cankar. Šola pred vojno — kaj bi o tem, predobro jo poznamo vsi, saj smo okusili njene dobrote in hibe, šli skozi njeno svetlobo in temo. Ali tako močno ni nikogar oplazila in tako ostro jo do danes še ni nihče obsodil kakor Cankar. Pravi: »Šola je bila moj najhujši sovražnik. Še sedaj sem take misli, da so za zmerom zavrne in izgubljene ure, ki sem jih kdaj zehajje predloščil na oguljeni klopi. Imel sem vedno občutek, da je šola z vsemi svojimi pritisklinami ena sama velika krivica, ki je ni bil nihče nalašč postavil na svet, temveč je kakor podedovan greh od vsega začetka ponevedoma storjen in od roda do roda neusmiljeno kaznovan. Ječa in prisiljena delavnica klestita odraslo drevje — šola pa krivenč, pretvarja in pači voljne mladike tako, da jablan ni več jablan, temveč zopernaturna spaka. Kdor je bil kdaj okusil ječo, sanja še v poznih letih vzdihovaje o zaklenjenih durih, o trdi postelji, o samotnih nočeh; človek sanja o zdavnaj preboleli bolezni; najhujše pa so šolske sanje, ki preganjajo siromake do sivih las in do smrti.«

Strašna je ta obsodba tedanje šole, obsodba njenega ustroja, njenega delovanja, njenega življenja. Cankar odločno zanika poslanstvo tedanje šole, odreka ji pravico delovanja, še več, obsoja njen obstoj in jo primerja podedovanemu grehu.

Zakaj? Zato, ker tedanja šola ni imela nikakih stikov z življenjem, bila je le mučilnica, zgrajena na trhljih temeljih vladajočega sistema, brez etičnih, socialnih in gospodarskih osnov, ki naj bodo prvine hrane za zalivanje nežnih mladik. Pravi, da ta šola je imela

namen, da zaplanka še to malo razuma, in da je bila ustanovljena za posel, da vzgaja c. kr. uradnike. V to šolo ni posijalo nikoli sonce, sama tema, suha in pusta beseda se je izprehajala med štirimi stenami. Ostro je obsodil tudi ozkosrčno miselnost, ki je vladala v tej šoli — otepal se je okostenelih stavkov, ki so otesnjevali otroško dušo. Najhujše muke pa mu je prizadejala krivica. Nekoč je bil po nedolžnem obdolžen, da je porezal mlada drevca — in tudi obsojen. Pravi: »In iztegnil je belo sluzasto roko, in šel sem ihteč. Zaklenili so me nato samega čez poldne. Lačen nisem bil, toda hudo žalosten. Ko je zavznilo poldan, me je nenadoma minula mehko-bna žalost in vsega se me je polastil divji srd. Tresel sem se kakor v vročici, kričal, teptal z nogami, bil z drobnimi pestmi po klopetih, zalulil tablico na tla, da se je razletela na drobne kose, razlomil pisalnik, raztrgal ves papir, kolikor sem ga našel in dosegel — nato pa sem begal po široki izbi, nazadnje pa sem omahnil in zaspal.«

Proti temu podedovanemu grehu pa postavlja ono znamenito enajsto šolo, ono pravo šolo življenja, ki mu je nudila vse, po čemer je hrepelena mlada duša. Pomen te Rusofeve šole podčrtava z besedami: »Mnogokaj sem študiral v svojem življenju, ali tako bogate in koristne učenosti, kakor mi jo je dala enajsta šola pod mostom, nisem zadobil nikjer in nikoli.«

V letu 1914. je napisal Cankar vrsto podlistkov, ki so pozneje izšli v knjigi Moje življenje. Res je, da se v tej knjigi ne javlja Cankar kot pedagog, in da ne tolmači in daje napotkov za delovno šolo ter razvija misli o kompleksih in strnjnosti, vendar pa bo vsak veren bralec odkril bisere v školjki, ki mu bodo nudili dosti snovi za razmišljanje. Nakazan mu bo tisti tajni labirint, ki naj vodi od srca vzgojnika do srca otroka. Zavonjal bo aromo, ki naj jo izraža duša učitelja po božji milosti.

—a—

Zbirka za din 100,—: Erjavce-Flere: Zbrani spisi: Fr. Erjavce. Erjavce-Flere: Zbrani spisi: M. Levstik. Erjavce-Flere: Zbrani spisi: M. Valjavec. Erjavce-Flere: Zbrani spisi: Josip Stritar. Erjavce-Flere: Zbrani spisi: Simon Jenko. Erjavce-Flere: Zbrani spisi: A. M. Slomšek. Erjavce-Flere: Zbrani spisi: J. Kersnik. Erjavce-Flere: Zbrani spisi: Slovenske pesnice in pisateljice.

—t Zelo važno! Knjižarna Učiteljske tiskarne je založila in te dni izdala slike za zemljepisno in zgodovinsko učno snov za 3. razred ljudskih šol. Podobe so v velikosti 6 × 4½ cm, v lepi umetniški izdelavi in barvah, na močnem papirju, ki je na zadnji strani gumiran, da jih bodo mogli učenci prilepiti v svoje zvezke poleg zapisane snovi. Tako se bo ta ponazorila in v učenčevi glavi oživela. Zgodovina obsega sledeče slike: 1. Stavba na koleh. 2. Ciril in Metod. 3. Solun. 4. Sv. Sava. 5. Knežji kamen. 6. Vojvodski prestol. 7. Ustoličenje. 8. Srednjeveški grad. 9. Štefan Prvočenčani. 10. Dušan Silni. 11. Knez Lazar. 12. Kraljevič Marko. 13. Karadorde. 14. Knez Aleksander. 15. Peter I. 16. Aleksander I. 17. Pe-

ter II. 18. Knez Pavle. 19. Kraljica Marija. 20. Dvor. 21. Suvorov. 22. Oplenec. 23. Turški napad. 24. Janičari. 25. Tabor. 26. Turjaški grad. 27. Bitka pri Sisku. 28. Strossmayer. 29. Đakovo. 30. Jugoslavenska akademija, Zagreb. Zemljepis na sledeče: 1. Državni grb. 2. Ljubljana. 3. Kranj. 4. Kamnik. 5. Škofja Loka. 6. Novo mesto. 7. Maribor. 8. Celje. 9. Ptuj. 10. Triglav. 11. Grintovec. 12. Izvir Save. 13. Slap Savice. 14. Slap Peričnik. 15. Vintgar. 16. Soteska. 17. Bled. 18. Bohinj. 19. Cerkljsko jezero. 20. Kraška jama. 21. Kamniško sedlo. 22. Logarska dolina. 23. Slovenske gorice. 24. Planšarstvo. 25. Splavarji. 26. Rogaška Slatina. 27. Jesenice. 28. Fala. 29. Narodna noša. 30. Slovenska lesena hiša. — Zemljepisna serija, ki obsega 30 slik, stane din 4,—, ena slika pride na 13½ pare. Ravno toliko stanejo tudi slike za zgodovino. — Sezite po slikah, da bo vaš šolski uspeh lepši!

—t Knjižarna Učiteljske tiskarne vam priporoča za božično darilo otrokom najlepši slovenski slikanici »Pisane lutke« in »Tinkin zajček« in knjigo slovenskih pravljic »Teta s cekarjem«. Ni lepšega in primernejšega darila, kot je dobra in lepa knjiga.

Mladinska matica

—mm Na vprašanje nekaterih poverjenikov poročamo, da je cena »Pisanim lutkam« 60 din. — Knjiga je v velikem formatu, tiskana v večbarvnem tisku na kartonastem papirju. Knjiga »Tinkin zajček« pa stane 35 din.

—mm V članku »Mladinsko slovstvo«, ki je izšel v kulturnih obzorjih »Educatio« z dne 3. dec. t. l., je tudi sledeči odstavek: Prvi je začel ubirati nova pota tržaški mladinski list »Novi rod«, ki pa je l. 1925. prenehal izhajati, ker je bilo razpuščeno učiteljsko udruženje. Skoro nadaljevanje tega lista je »Naš rod«, ki obhaja letos desetletnico in se lahko postavi ob tej priliki s širokim krogom sodelavcev iz vrst pisateljev in likovnih umetnikov, pa tudi z ogromno naklado, saj ima 24.000 naročnikov. »Naš rod« izhaja v založbi »Mladinske matice«, knjižne ustanove slovenskega učiteljstva. Mladinska matica izdaja poleg tega lista letno še tri mladinske knjige, ki so po kvaliteti na višini in so izključno dela samo domačih avtorjev! Med mladinskimi listi so še »Zvonček«, »Vrtec« in »Naš dom«, ki pa se z »Našim rodom« nikakor ne morejo meriti niti po kvaliteti, niti po nakladi. Za srednješolsko mladino izhajata dobra lista »Mentor« in »Razori«. Posebno drugi ima nekaj zelo dobrih literarnih sodrujnikov.

—mm V Gorici je izšla posebna izdaja Ribičičevega »Miha in Jakca«. O knjigi je izšla ugodna ocena v »Slovincu« od 3. dec. t. l. — Pri Mladinski matici je doživela knjiga že tri izdaje. — Hrvaška imitacija »Miha

in Jakca« — »Mirko i Marko« je izšla že v drugi izdaji. — V Gorici je napovedana knjiga »Pesterna« od Fr. Bevka kot ponatis iz »Našega roda«. Naročniki »Našega roda«, ki so s takim veseljem prebirali nadaljevanja v listu, lahko naročijo to knjigo tudi po Mladinski matici.

—mm O Hudaesovih »Zgodbah o bombazu« poroča tudi »Hrvatski učiteljski dom« v svoji številki od 17. nov. t. l. V uvodu navaja recenzent podrobno vsebino dela in nato dodaja še: »O. Hudaes je napisal preteklo leto podobno knjigo o lesu in njega predelavi. Na razstavi mladinske knjige v Zagrebu smo videli, da polagajo drugi narodi, posebno Čehi in Angleži, mnogo pozornosti taki vrsti literature. Slovenci so tudi v tem bolj napredni od nas... Knjiga se sama priporoča. Kupite jo, prevedite nekatere odstavke ter jih prečitajte mladini. Presenečeni boste nad knjigo in mladino.«

—mm Naročnina na »Naš rod« naj se plačuje vnaprej. Prosimo cenj. poverjenike, da se tega držijo, ker nam je sicer težko dolovčevati naklado posamezne številke.

—mm Najcenejše in najlepše knjige za Božič dobite pri Mladinski matici v Ljubljani, Franciškanska 6/l.

—mm Posamezne številke nepopolnih letnikov »Našega roda« oddaja uprava po 20 par. Za mal denar lahko napravite otrokom v revnih krajih veliko veselja.

Kuhinjsko posodo — jedilno orodje — vse za gospodinjstvo
FRANC GOLOB — LJUBLJANA — WOLFOVA ULICA 8

Šolski radio

—r XI. Torek, 13. decembra, bo predaval pisatelj in novinar g. Ljudevit Mrzel o otroku in materi v Cankarjevih delih. Predavanje je namenjeno proslavi 20-letnice smrti velikega mojstra slovenske besede in utemeljitelja moderne slovenskega slovstva. Razen tega, da bo podrobno osvetlil motiv otroka in matere v Cankarjevih delih, bo predavatelj razčlenil organsko zvezo med tako zvanim mladinskim slovstvom in slovstvom sploh. II.—III.

—r Petek, 16. decembra. Pojdimo pogledat Gradišnico ali Vražjo jamo, najgloblje-kejšo brezno dravskih bavinov; predava g. šol. upravitelj Ivan Michler. Razpored: 1. Priprave za ekspedicijo. 2. Ogled veličastnega vhoda. 3. Spuščanje v 284 m globoko notranjost jame. 4. Raziskovanje podzemnih prostorov, merjenje toplote zraka in vode, podzemno jezero in njegovi prebivalci. 5. Prenočevanje v jami. 6. Povratek na površje. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 11. decembra, ob 17. uri predaval g. inž. Ivo Zupanič: Življenje v moštu in vinu.

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KOČEVJE vabi vse svoje članstvo na zborovanje, združeno s proslavo 20-letnice našega osvobodjenja, ki bo v Kočevju, v ljudski šoli, dne 17. decembra 1938. leta točno ob 11. uri. Dnevni red zborovanja bo sledeči: a) Slavnostni del: 1. Uvodna beseda tov. predsednika. 2. 20-letnica našega osvobodjenja, predava tov. M. Tratar. 3. Oktet učiteljev zapoje pod vodstvom tov. Staniča domorodne pesmi. 4. O. Zupanič »Naša beseda« in odlomek iz »Dume« recitira tov. S. Mehora. b) Stanovski del: 1. Situacijsko poročilo v zvezi z dopisi. 2. Ostale društvene zadeve. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, 17. decembra 1938., ob 10. uri v ljudski šoli na Jesenicah. Dnevni red: 1. Počastitev spomina kralja Zedinitelja ob 50. rojstnem dnevu. 2. Predavanje: Ob 20-letnici Jugoslavije. 3. Poklonitev pred spomenikom kralja Zedinitelja. 4. Razvoj šolstva v radovljiškem srezu v zadnjih 20 letih (tov. Franc Pavlin). 5. Dopisi. 6. Blagajniško poročilo. 7. O uspehu akcije o pomoči otrokom v obmejnih krajih (tov. Ivica Rupnikova). 8. Predlogi. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe. Odsotnost je opravičiti. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LENJAVA bo opravilo svoj redni občni zbor dne 17. decembra 1938. ob 10. uri v ljudski šoli v Črensovcih. Dnevni red bo sledeči: 1. Poročila odbornikov. 2. Dopisi in predlogi. 3. Sklepanje in glasovanje o obveznosti stan. časopisa. 4. Obračun in proračun za poslovno le-

to 1938./39. 5. Volitev namestništva za upravni in nadzorni odbor. 6. Predavanje gđc. inž. agronomke Kljarjeve. 7. Slučajnosti. — Pri- dajte v obilnem številu tudi ob slabem vreme- nu. Zamudniki, poravnajte članarino!

Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ bo zborovalo v soboto, dne 17. decem- bra t. l., ob 10. uri v ljudski šoli v Škalah pri Velenju s sledečim dnevnim redom: 1. Situa- cijsko poročilo in obravnavanje došlih dopi- sov. 2. »Sestava tedenskih delovnih načrtov in izbira obrazovalnega gradiva za nje.« — Referira tov. Radšel iz Škal. 3. »Mladinska matica pri nas in drugod.« — Referira tov. Robinščak. 4. »Naš gmotni položaj.« — Po- ročilo na osnovi anketnih pol. 5. Slučajnosti. — Vabljeni!

Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ bo zborovalo v soboto, dne 17. decembra, ob pol 9. uri v prosvetni dvorani Mladice v Ptu- ju. Dnevni red: 1. Nastop Šentjanžkega mla- dinskega zbora. 2. Dopisi in situacija. 3. Pre- davanje g. Šilaha Gustava. 4. Slučajnosti, Pe- dagoška škrinjica. — Tovariši, poslužite se pedagoške škrinje, tokrat bo visela na hod- nikovi strani vhodnih vrat. Tovariši, udele- žite se polnoštevilno, ne ustrašite se mladih pevcev, oni vam žele zapeti zastoj. Pričaku- jejo in želijo, da jih pridete vsaj poslušat.

Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo zborovalo v soboto, dne 17. decembra, ob 10. uri v Rogaški Slatini. Poleg običajnih točk je na sporedu že najavljen predavanje sreskega kmetijskega referenta g. Bračka in referat tov. Verka »Slike iz zgo- dovine našega stanu«. Ne ustrašite se advent- nega vremena in pridite vsi. — Uprava.

= JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO bo zborovalo v soboto, 17. dec., ob pol 9. uri na II. deški šoli na Cozjovi cesti. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu referatov, I.ve Križajev: »Studij socialnih gospodarskih razmer šolskega okoliša.« — Tovariši(ice), udeležite se zborovanja polnoštevno!

= JUU SRESKO UČIT. DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC bo imelo svoje zborovanje v soboto, dne 17. decembra 1938., ob 9. uri v ljudski šoli v Slovenjem Gradcu. — Poleg običajnih točk je na dnevnem redu referatov, I.ve Križajev: »Studij socialnih gospodarskih razmer šolskega okoliša.« — Tovariši(ice), udeležite se zborovanja polnoštevno!

= JUU SRESKO DRUŠTVO V SLOVENSKI BISTRICI bo zborovalo v soboto, dne 17. decembra t. l., ob 10. uri dopoldne v Slovenski Bistrici na deški šoli z običajnim dnevnim redom. — Upraviteljska se naproša, da čimprej pošljejo predsedniku sezname učiteljskega na šoli s pripombo, kdo je član JUU in kdo ni.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V KRANJU je imelo svoj redni letni občni zbor v soboto, 12. novembra, v prostorih Narodnega doma v Kranju. Udeležba je bila tokrat zadovoljiva, pa tudi mnogo novih tovarišev je vstopilo v našo sredo. Tako je v našem srezu samo nekaj nad 20 učiteljev, ki še niso vstopili v našo veliko stanovsko organizacijo.

Predsednik Rant otvoril zbor, pozdravi navzoči zbor in se spominja v preteklem letu preminulih tovarišev in tovarišic. Nato poda situacijsko poročilo, ki so ga prisotni z velikim zanimanjem sprejeli.

Sledilo je globoko zasnovano predavanje tov. Klavore, ki je v prelepih besedah orisal lik nesmrtnega Cankarja. Učiteljstvo je sledilo referentu s tako pozornostjo, da je mogel tov. predavatelj z njemu prirojenim govorniškim darom priti zborujočim prav do src, kjer se je vnela topla plamenica ljubezni za kladivarjem — Cankarjem. Predavatelj je bil od prisotnega učiteljstva nagrajen s toplim odobravanjem in sklepom, da naj se referat obelodani v našem stanovskem tisku.

Tov. predsednik je nato podal obširno poročilo o banovinski skupščini, tajnik pa o redni in izredni glavni skupščini. Učiteljstvo kranjskega okraja je sprejelo zadnje poročilo na znanje in izrazilo odkrito nezadovoljnost nad početjem opozicije JUU.

Tajnik Kus Viljem poda nato tajniško poročilo in se dotakne poslovanja našega sreskega društva, sekcije in glavnega odbora. Iz rezumeja je razvidno, da se vse naše organizacijske edinice trudijo za pravice svojih članov in je v teku delo za izboljšanje materialnega položaja uradništva, ki pod težo naraščajoče draginje leze v dolgove. Da se oblastem dokaže, kakšen je življenjski standard podeželskega uradništva, bo tajnik zopet zbral podatke o prejemkih in izdatkih učiteljstva in jih poslal sekciji s prošnjo, da se morodajni činitelji ozrejo na stradalajočega uradnika. Tajniško poročilo je bilo sprejeto in prav tako tudi blagajniško, ki ga je podala tovarišica Škodlarjeva. Upravni odbor je prejel razrešnico.

Pred sklepom naproša tov. Kus, da šolski upravitelji izdelajo opis šolskega okoliša tudi za sresko društvo, ki bo iz vseh spisov napravilo celoten opis kranjskega okraja.

Ker ni bilo drugih predlogov, zaključil predsednik zbor.

Rant, predsednik. Viljem Kus, tajnik.

ZAHVALA

vsem, ki so ob smrti gospoda

ANTONA SIVKE

šolskega upravitelja v pok.

pokazali svojo ljubezen in spoštovanje do rajnega, zasuli ga s cvetjem in spremili k zadnjemu počitku.

Posebej se zahvaljujemo darovalcem vencev, govornikom, številnim stanovskim tovarišem, vsem šolam v St. Jurju, sokolskemu društvu, gasilskemu društvu, pevcem in premnogim prijateljem našega blagega rajnega.

Vsem prisrčna zahvala!

St. Jurij ob juž. žel., 28. nov. 1938.

Na Vas je leželo da imate obliko vedno kot novo

kato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanaki nasip 4-6

Pralnica — Svestofarmanica

Novosti na knjižnem trgu

—k Dr. Ivan Dečko in njegova doba. Izdal in založil Vekoslav Spindler, novinar v Mariboru. Knjižica obsega 98 strani, je broširana ter stane 20 din, s poštnino 21 din. Knjižica je bila izdana ob tridesetletnici smrti dr. Ivana Dečka — ter je to prispevek k politični zgodovini Slovencev ob severni meji. Ta spis je posebno poučen za slovenske generacije po vojne dobe, ker se razgrne pred nami nazorna slika onih težkih desetletij, ko je šlo za biti ali ne biti slovenstva na naši severni meji. To je nazorna slika, ki kaže, kaj je tedaj pomenilo boriti se za slovenstvo, za njegov obstanek, za vsako mrvice njegovih pravic. Važen donos k politični zgodovini Slovencev, posebno sedaj ob 20-letnici Jugoslavije, ko se še najdejo med nami ljudje, ki hočejo celo izumetničiti paralelo med položajem Slovencev takrat in danes... — Knjižica je vsebinsko prav dobro razdeljena ter prinaša prispevke: J. Orešnik: Doba Ivana Dečka. Življenje in delo Ivana Dečka. N. J. Vrabl: Iz mladih let dr. Ivana Dečka. Dve leti v Mariboru. 20 let v Celju. Ob smrti dr. Ivana Dečka. Gospa Adela. Dr. Vekoslav Kukovec: Dr. Ivan Dečko, publicist in politik. Dr. Vlad. Brezovnik: Stiki mojega očeta z dr. Ivanom Dečkom. Dr. Fr. Ilešič: Ivan Dečko in ljubljanski »shod zaupnih mož« dne 29. nov. 1894.

Slovenska gimnazija v Celju in dr. Dečko. Sodobniki o dr. Dečku. Odlomki iz obsežne korespondence v zapuščini dr. Dečka.

—k Jugoslovansko učiteljsko združenje si je nadelo važno in zelo pomembno nalogo, da izda pedagoške zbornike, v katerih hoče seznaniti z napredkom pedagogike v Češkoslovaški, Jugoslaviji, Bolgarski, Poljski in Rusiji. Do sedaj je izšlo že eno tako delo, in sicer: »Pedagoška Češkoslovaška«. Izhaja pa »Pedagoška Jugoslavija«. Obe deli sta dokaj obsežni ter prav izčrpno pokazeta napredek češkoslovaškega in jugoslovanskega šolstva.

Zbornik »Pedagoška Češkoslovaška« je uredil Milič M. Majstorovič s sodelovanjem Ferdinanda Maslića in Konstantina Grubačiča, ki sta prevedla vse rokopise iz češčine. Konstantin Grubačič je prevedel članke profesorja J. Hendriha in J. Krala, a Ferdinand Maslić vse ostale članke. Uvodno besedo zborniku je napisal tedanji prosvetni minister Češkoslovaške dr. Emil Franke.

Zbornik je opremljen s slikami avtorjev člankov, statističnimi tabelami in s slikami, ki pojasnjujejo članke. Pri tem zborniku je sodelovalo 20 najuglednejših češkoslovaških znanstvenikov, pedagogov, praktičnih šolnikov ter javnih delavcev. Zbornik naj ne pogreša nobena učiteljska šolska knjižnica, saj je tako informativen, da mora zanimati vsakega učitelja.

Zbornik »Pedagoška Jugoslavija«. Urednik Miloš Majstorovič. Uvodno besedo je na-

pisal predsednik Jugoslovanskega učiteljskega združenja Ivan Dimnik. V tem uvodniku konstatira Ivan Dimnik, da smo do sedaj Slovani zelo malo napravili za medsebojno pedagoško spoznavanje in sodelovanje, ker bi drugače ne stali trenutno na tako nizki stopnji medsebojne povezanosti, zato je potreba čim večja za izdajanjem pedagoških publikacij za medsebojno spoznavanje vzgojnega sistema slovanskih narodov.

V zborniku so zastopani z res izčrpnimi članki trije naši ugledni znanstveni pedagoški delavci, in sicer: Dr. Dušan J. Jovanović s člankom Idejni razvitak pedagogike u Srba od 1918 do 1938 s osvrtno na prethodno doba. Pedagogika u Hrvata od 1918 do 1938 od Salih Ljubinića. Dvadeset godina slovenačke pedagogije u Jugoslaviji od 1. decembra 1918 do 1. decembra 1938 od dr. Karla Ozvalda.

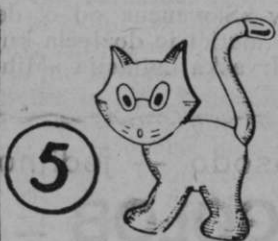
S temi deli pa je zbornik izšel šele v prvem zvezku, izide pa tekom šolskega leta 1938/39. še sedem takih zvezkov ter bodo v nadaljnjih delih zastopani ugledni jugoslovanski znanstveni pedagogi, praktiki in javni delavci. Zbornik naj bi ne pogrešal nihče, kar bo tem lažje, ker izhaja kot »Učitelj« pedagoški socialni časopis JUU ter je vsak naročnik te pedagoške revije že naročnik zbornika. Naročnina za »Učitelja« stane za člane JUU 50 din, za nečlane 80 din letno. V naprej je plačati vsaj pol naročnine na čekovni račun Jugoslovansko učiteljsko združenje, Beograd, št. 53.081.

20.000.000 LJUDI JE POKOSILA GRIPA V TREH ZAPOREDNIH VALOVIH

Gripa, angina in revmatizem prihaja od prehlada nog. Ko se je gripa prvič pojavila v Ameriki in Kitajski, od koder je po tem prenešana v Francosko in celo Evropo, mobiliziran je bil ves zdravniški aparat da se to zlo prepreči. Ljudstvo teh zemelj je gripa stala milione.

Namesto da bolehatе in zapravljate denar za zdravljenje in zdravila, pametnejše je da bolezen v pravem času preprečite. Gotovo jo boste preprečili, ako si pravočasno preskrbite toplo in nepremočljivo zimsko obutev.

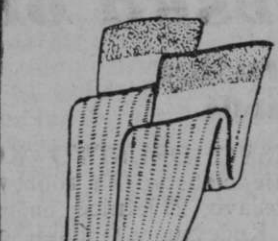
NAŠA OBUTEV IZ USNJA IN GUME OHRANILA VAM BO ZDRAVLJE IN PRIHRANILA DENAR

Maček Marko lisec stari deci Vaši veselje pravi

V nebotičniku dvigala upravljam jaz, saj to ni šala.

ZORA

Trajne in močne nogavice iz egipatskega bombaža, stanejo Din 9.

Čevljički na vezavo izdelani iz lakirane gume z močnim gumijastim podplatom. Ne prepuščajo vode in stanejo samo Din 15.- 19.- in 25.-

Tople domače copate za otroke, izdelane iz volnenega dubla z usnjenim podplatom in toplim medpodplatom. Okrašeni so z bogatimi čopki. Stanejo samo Din 25.-

Visoki otroški čevlji iz mehkega rjavega usnja. Njihova široka oblika vstreza higijenskim zahtevam obutve za majhne otroke.

Ženske galoše s široko peto, v katero dobro sede vsak čevlji. Podaljšan okrasni jekiz varuje nogavice pred dežjem in blatom.

78155-657

Tople copate z usnjenim podplatom in filcom. Obrobline svilu in okrašene z lepo kokardo. Potrebne vsaki gospodinjici.

V teh čevljih udobnega kroja se počuti Vaša noga prav prijetno. Izdelani so iz črnega diffina z apartnim okrasom iz laka.

Celogumijasti ženski čevlji za sneg, s toplo flanelasto podlogo in srednjo peto. Okrašene so z okusnim baržunastim ovratnikom.

Praktični ženski čevlji na vezavo iz rjavega ali črnega boks z usnjenim podplatom in usnjeno peto.

2925-64648

4055-64609

Lahki pa vendar topli čevlji iz črnega sukna, okrašeni z krimerjem in lakasto kapico. Zapičajo se z zaponko.

98157-660

Moške galoše potrebne vsakemu gospodu, ako hoče varovati dom pred snegom in blatom, svoje noge pa pred mrazom in vlagom. Pojačane so v pregibu pa tudi podplat je pojačen

1937-68822

Poglejte si elegantne čevlje za uradnika, trgovca in obrtnika, izdelane iz boks in neraztrgljivim podplatom. Prodajamo jih v črni in rjavi barvi za prav tako sniženo ceno po Din 79.-

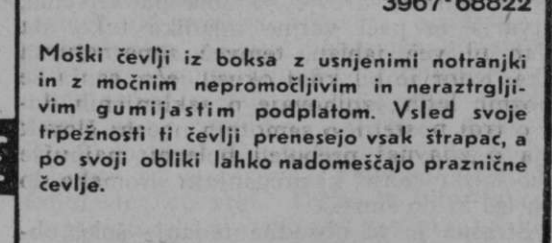
3939-64721

Solidni, enostavni in elegantni spičasti čevlji izdelani iz dobrega boks z usnjenimi podplati in usnjeno peto. Spadajo v skupino naših najboljših čevljev „Naš ponos“

3967-68822

Moški čevlji iz boks z usnjenimi notranjki in z močnim nepromočljivim in neraztrgljivim gumijastim podplatom. Vsled svoje trpežnosti ti čevlji prenesejo vsak štrapač, a po svoji obliki lahko nadomeščajo praznične čevlje.

3967-68822

K VSAKEM PARU OBUTVE IMAMO ODGOVARAJOČE NOGAVICE

K elegantni obutvi kupite naše fine nogavice, izdelane iz najboljšega flora in svile.

MOŠKE:

Ekonom . . . Din 7.-
Česljane . . . Din 7.-
Velington . . . Din 15.-

ŽENSKE:

Domačica . . . Din 6.-
Zora . . . Din 9.-
Flora . . . Din 15.-
Tatjana . . . Din 29.-

OTROŠKE:

Deran . . . Din 4.- 5.- 6.- 7.-
Triglav . . . Din 7.- 8.- 9.- 10.-
Sibirac . . . Din 7.- 9.- 10.-

Atata